

การศึกษามทบาทที่ปฏิบัติจริงและบทบาทที่คาดหวังของผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการ
ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด เขตการศึกษา 1
ตามการรับรู้ของผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการและครูวิชาการโรงเรียน

นางกนิษฐารัตน์ จิตตเกษม

ศูนย์วิทยทรัพยากร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาดามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2539

ISBN 974-634-373-4

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**A STUDY OF ACTUAL ROLES AND EXPECTED ROLES OF ASSISTANT PRINCIPAL FOR
ACADEMIC AFFAIRS IN THE ELEMENTARY SCHOOLS UNDER THE JURISDICTION OF
THE OFFICE OF THE PROVINCIAL PRIMARY EDUCATION, EDUCATIONAL REGION
ONE AS PERCEIVED BY SCHOOL PRINCIPALS ASSISTANT PRINCIPALS FOR
ACADEMIC AFFAIRS AND SCHOOL ACADEMIC TEACHERS**

MRS. GUNYARUT CHITAKASEM

**ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย**

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education Department of
Educational Administration Graduate School
Chulalongkorn University**

1996

ISBN 974-634-373-4

ทิวทัศน์วิทยาลัย

การศึกษาบทบาทที่ปฏิบัติจริงและบทบาทที่คาดหวังของผู้ช่วยผู้บริหาร
ฝ่ายวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา
ศึกษาจังหวัด เขตการศึกษา 1 ตามการรับรู้ของผู้บริหารโรงเรียน
ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการและครูวิชาการโรงเรียน

โดย

นางกนกอรรัตน์ จิตตเกษม

ภาควิชา

บริหารการศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์ ดร.อุทัย บุญประเสริฐ

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

อาจารย์กอบกุล พฤกษ์วัน

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยรับนี้เป็นส่วน
หนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรของปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร. สันติ กุงสุวรรณ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ นพพงษ์ บุญจิตราคุลล์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา

(รองศาสตราจารย์ ดร.อุทัย บุญประเสริฐ)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

(อาจารย์กอบกุล พฤกษ์วัน)

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วีระวัฒน์ อุทัยรัตน์)

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

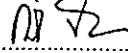
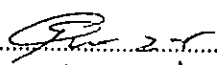
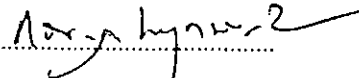
กันดารัตน์ จิตตเกษม : การศึกษาบทบาทที่ปฏิบัติจริงและบทบาทที่คาดหวังของผู้ช่วยผู้บริหาร
ฝ่ายวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด เขตการศึกษา 1
ตามการรับรู้ของผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการ และครูวิชาการโรงเรียน

(A STUDY OF ACTUAL ROLES AND EXPECTED ROLES OF ASSISTANT PRINCIPAL
FOR ACADEMIC AFFAIRS IN THE ELEMENTARY SCHOOLS UNDER THE JURISDICTION
OF THE OFFICE OF THE PROVINCIAL PRIMARY EDUCATION, EDUCATIONAL REGION
ONE AS PERCEIVED BY SCHOOL PRINCIPALS ASSISTANT PRINCIPALS FOR
ACADEMIC AFFAIRS AND SCHOOL ACADEMIC TEACHERS) อ.ที่ปรึกษา : รศ.ดร.อุทัย
บุญประเสริฐ และ อ.กอบกุล พุกชะวัน, 276 หน้า. ISBN 974-634-373-4

การวิจัยครั้งนี้ ปรากฏว่าบทบาทที่ปฏิบัติจริง และบทบาทที่คาดหวังของผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการ
ในทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการ และครูวิชาการโรงเรียนมีความแตกต่างกัน
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา บริหารการศึกษา
สาขาวิชา บริหารการศึกษาศึกษา
ปีการศึกษา 2538

ลายมือชื่อนิติต
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาพร้อม

C741484 MAJOR EDUCATIONAL ADMINISTRATION

KEY WORD:

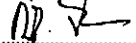
ROLES/ ASSISTANT PRINCIPAL/ ACADEMIC AFFAIRS/ ELEMENTARY SCHOOLS/
EDUCATIONAL REGION ONE

GUNYARUT CHITAKASEM : A STUDY OF ACTUAL ROLES AND EXPECTED ROLES
OF ASSISTANT PRINCIPAL FOR ACADEMIC AFFAIRS IN THE ELEMENTARY
SCHOOLS UNDER THE JURISDICTION OF THE OFFICE OF THE PROVINCIAL
PRIMARY EDUCATION, EDUCATIONAL REGION ONE AS PERCEIVED BY SCHOOL
PRINCIPALS ASSISTANT PRINCIPALS FOR ACADEMIC AFFAIRS AND SCHOOL
ACADEMIC TEACHERS. THESIS ADVISOR : ASSO. PROF. UTHAI BOONPRASERT,
Ph.D. Mrs. KOBKUL BRIKSHAVANA. 276 PP. ISBN 974-634-373-4

The research results indicated that there is significant difference
between and the expected roles of the assistant principal for academic
affairs as percieved by the school principals, the assistant principal
for academic affairs and school academic teachers.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

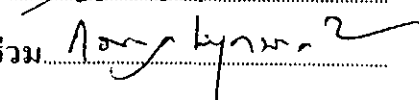
ภาควิชา..... บริหารการศึกษา.....

ลายมือชื่อนิสิต.....

สาขาวิชา..... บริหารการศึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ปีการศึกษา..... 2538.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงลงได้ด้วยความอนุเคราะห์และเอาใจใส่เป็นอย่างดี
ตั้งจากท่านรองศาสตราจารย์ ดร. อุตย์ บุญประเสริฐ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และท่าน
อาจารย์กอบกุล พงกษะวันอาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ซึ่งได้กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ และข้อคิด
เห็นต่างๆ ในการวิจัย รวมทั้งตรวจแก้ไขข้อบกพร่องมาโดยตลอด ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ
เป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่าน ที่กรุณาตรวจแก้ไขและแนะนำการสร้างเครื่อง
มือที่ใช้ในการวิจัย

ขอขอบพระคุณผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการและครูวิชาการโรง
เรียนกลุ่มตัวอย่างสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด เขตการศึกษา 1 ที่กรุณาให้ความ
ร่วมมือตอบแบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้

ทำนนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณพ่อ-คุณแม่ ที่ให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยเสมอมา และ
ขอขอบคุณคุณุณวีระา คล่องแคล่ว ที่ให้การสนับสนุนช่วยเหลือ โดยเฉพาะคุณุณสรณ์ จิตตเกษม
ที่ได้เสียสละความเหน็ดเหนื่อยทั้งมวลในการสนับสนุน ช่วยเหลือ และให้กำลังใจมาตลอดจน
สำเร็จการศึกษา

คุณุณย์วิทย์ทรัพย์ยากร

กัณษารัตน์ จิตตเกษม

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ญ
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
สมมติฐานของการวิจัย	3
ขอบเขตของการวิจัย	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย	4
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย	4
วิธีดำเนินการวิจัย	5
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
ความหมายและความสำคัญของการบริหารงานวิชาการ	7
ขอบข่ายของงานวิชาการ	8
หน้าที่และความรับผิดชอบของผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน	9
งานด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้	14
งานด้านการเรียนการสอน	20
งานวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน	30
งานวัดผลและประเมินผล	42
งานห้องสมุด	47
งานนิเทศภายใน	50

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
งานอบรมทางวิชาการ	57
แนวคิดเกี่ยวกับบทบาท	65
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	71
3 วิธีดำเนินการวิจัย	75
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	75
สมมติฐานของการวิจัย	75
วิธีดำเนินการวิจัย	75
การสร้างเครื่องมือในการวิจัย	76
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	76
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	78
การเก็บรวบรวมข้อมูล	78
การวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผล	80
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	82
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	219
สรุปผลการวิจัย	219
อภิปรายผล	221
ข้อเสนอแนะ	224
รายการอ้างอิง	226
ภาคผนวก	234
ก. รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ	235
ข. หนังสือขอความร่วมมือ	236
ค. รายชื่อโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง	241
ง. ตารางวิเคราะห์เนื้อหาการสร้างเครื่องมือในการวิจัย	244

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
จ. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	258
ฉ. ตารางสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม	274
ประวัติผู้เขียน	276

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและเปรียบเทียบบทบาทของผู้ช่วยผู้บริหาร ฝ่ายวิชาการ	84
2 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและเปรียบเทียบบทบาทของผู้ช่วยผู้บริหาร ฝ่ายวิชาการตามการรับรู้ของส่วนรวม	85
3 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานโดยรวมด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตร ไปใช้	86
4 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานโดยรวมด้านการเรียนการสอน	89
5 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานโดยรวมด้านวัสดุประกอบหลักสูตรและ สื่อการเรียนการสอน	95
6 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานโดยรวมด้านวัดผลและประเมินผล ...	99
7 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานโดยรวมด้านงานห้องสมุด	103
8 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานโดยรวมด้านนิเทศภายใน	107
9 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานโดยรวมด้านอบรมทางวิชาการ.....	111
10 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานบทบาทของผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการ ตามการรับรู้ของผู้บริหาร	114
11 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้.	116
12 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านการเรียนการสอน	120
13 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการ เรียนการสอน	126
14 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านวัดผลและประเมินผล.....	130
15 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านห้องสมุด	134
16 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านนิเทศภายใน.....	138

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
17 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านอบรมทางวิชาการ.....	141
18 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานบทบาทของผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการ ตามการรับรู้ของผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการ	144
19 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้	146
20 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านการเรียนการสอน	149
21 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการ เรียนการสอน	155
22 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านวัดผลและประเมินผล	158
23 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านห้องสมุด	162
24 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านนิเทศภายใน	166
25 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านอบรมทางวิชาการ	170
26 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานบทบาทของผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการ ตามการรับรู้ของครูวิชาการ	173
27 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้.	175
28 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านการเรียนการสอน	178
29 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการ เรียนการสอน	184
30 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านวัดผลและประเมินผล	187
31 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านห้องสมุด	191
32 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านนิเทศภายใน	195
33 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านอบรมทางวิชาการ	198
34 เปรียบเทียบความคิดเห็นของส่วนรวม	201

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
35	เปรียบเทียบความคิดเห็นของส่วนรวมด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ ... 203
36	เปรียบเทียบความคิดเห็นของส่วนรวมด้านการเรียนการสอน 205
37	เปรียบเทียบความคิดเห็นของส่วนรวมด้านวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียน การสอน 208
38	เปรียบเทียบความคิดเห็นของส่วนรวมด้านวัดผลและประเมินผล 210
39	เปรียบเทียบความคิดเห็นของส่วนรวมด้านงานห้องสมุด 212
40	เปรียบเทียบความคิดเห็นของส่วนรวมด้านนิเทศภายใน 215
41	เปรียบเทียบความคิดเห็นของส่วนรวมด้านการอบรมทางวิชาการ 217

คุรุณย์วิทย์ทรัพย์ากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย